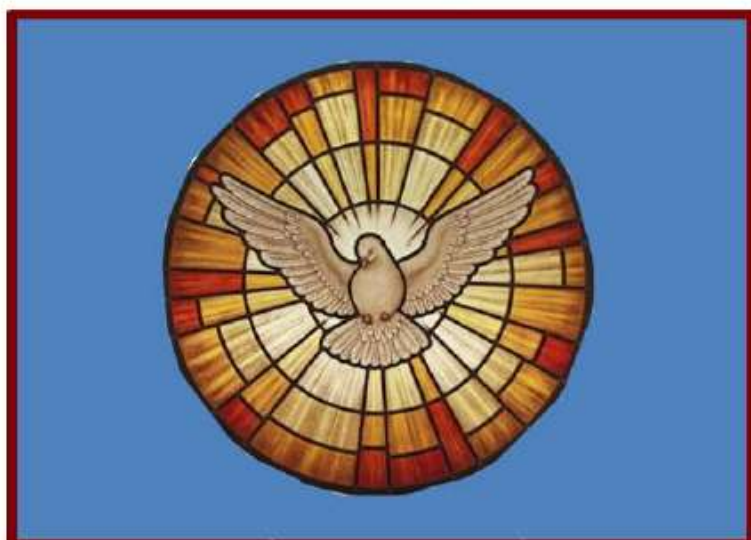

Bisbat
de
Lleida

*Orientacions per a la
Pastoral dels Sagraments
de la Iniciació Cristiana*

Novembre de 2022

Títol: *Orientacions per a la Pastoral dels Sagraments
de la Iniciació Cristiana*

Edita: ©Bisbat de Lleida

Carrer del Bisbe,1 /// 25002 Lleida

Composició, paginació i edició:

©Bisbat de Lleida; Secretaria General 2022

Imprimeix: ALFAGRAF GRÀFIQUES, S.C.P.

Dipòsit Legal: L 843-2022

Índex

Presentació general	11
----------------------------	----

I Orientacions per a la Pastoral del Baptisme	15
--	----

Introducció	17
--------------------	----

1. El per què d'aquestes orientacions	17
2. Què pretenen aquestes orientacions	18
3. Els destinataris	19
4. Forma de presentació	19
5. Autoritat d'aquestes orientacions	20

Preparació del Baptisme	21
--------------------------------	----

1. Motivacions en demanar el baptisme	21
2. Preparació i Primer Anunci	22
3. Trobades prèvies amb els pares i padrins ..	23
4. Introduir l'aspecte celebratiu del Baptisme	24
5. Importància de la participació de la comunitat en la preparació del bateig	24
6. Lloc de la celebració del baptisme	25
7. El temps de la celebració	27
8. El Baptisme "col·lectiu"	28
9. Els padrins del Baptisme	29
10. La imposició del nom	30
11. Baptisme en edat catequètica	30
12. L'ajut pastoral de la Introducció al Ritual del Baptisme	31

13. Necessitat de la participació de la comunitat parroquial	31
14. La presa de dades per a la inscripció	31
15. Aplicació de les normes sobre el catecumenat d'adults	32

Celebració del Baptisme 33

1. Gran riquesa i creativitat en les celebracions del Baptisme	33
2. Catequesi... o celebració?	33
3. Creativitat en la celebració	34
4. Expressions de creativitat en la celebració	35

El Post-baptisme 39

1. Elements per a l'orientació post -baptismal	39
2. Els subjectes de les accions en el Post-baptisme	40
3. El seguiment de les famílies que han batejat els seus fills	40
4. Grup d'acció pastoral post-baptismal	41
5. Implicació d'algunes Delegacions Diocesanes de Pastoral	42

Propostes per a una acció conjunta a la Diòcesi de Lleida 43

II Orientacions per a la Pastoral de l'Eucaristia	45
Introducció	47
Preparació de la Primera Comunió	49
1. La Primera Comunió encara és un fet religiós esperat per moltes famílies	49
2. La preparació a la Primera Comunió esdevé un procés gratificant	50
3. Dificultats d'aquest camp pastoral	50
4. Aquestes dificultats han de ser tingudes en compte	51
5. Les reflexions dels arxiprestats	51
Celebració de la Primera Comunió	57
La "post-comunió"	63
1. Importància de la "post-comunió"	63
2. Les iniciatives en la pastoral "post-comunió"	64
3. Nous camins?	65
Decret sobre la normativa diocesana en la pastoral de la Primera Comunió	67

III Orientacions per a la Pastoral de la Confirmació	74
Presentació	75
Introducció	77
Reflexions inicials tretes de la doctrina de l'Església i de la pràctica pastoral	77
Sobre l'edat per a la Confirmació	81
1. El Dret Canònic	81
2. Diversitat d'experiències	81
3. Motius per determinar l'edat	82
4. Dificultats per a establir una normativa diocesana única	82
5. Aprofitar les possibilitats de preparació	83
Els catequistes de Confirmació	85
1. El jove com a catequista de confirmació	85
2. La formació dels catequistes	85
3. La dedicació als joves	86
4. Els catequistes d'altres edats	86
5. Les trobades de catequistes	86
El temps de preparació	89
1. Dignitat i garanties de continuïtat	89
2. El procés de creixement en la fe	89
Els materials per a la preparació	93

1. Diversitat de materials	93
2. L'estil i inquietuds dels adolescents i les actituds de l'Evangeli	93
3. L'autenticitat del catequista	94
4. Les exigències i dificultats de l'Evangeli els portaran a la plena realització i a la felicitat	94
Les propostes de continuïtat	95
1. Importància de les propostes que s'han de fer	95
2. Diferents propostes per a continuar	95
3. La perseverança en la fe en el nostre entorn social	96
4. El paper de la Delegació de Pastoral de Joves	96
La coordinació amb els col·legis de l'Església a la Diòcesi de Lleida	97
1. Assumides les opinions dels col·legis	97
2. La coordinació necessària col·legis-parròquies	97
Decret d'entrada en vigor per al compliment d'aquestes orientacions	101
Espai per a l'anotació de les reflexions	102

Presentació general

La tasca fonamental de la comunitat cristiana radica en l'escolta permanent de la Paraula de Déu, en l'experiència sacramental personal i comunitària i en l'anunci constant als altres d'allò que han escoltat i viuen: el missatge, l'obra i la persona de Jesucrist. És una preocupació que es manifesta en totes les èpoques, seguint el mandat del Ressuscitat, amb les característiques pròpies que les situacions ambientals presenten en cada moment i en cada lloc.

La nostra diòcesi ha reflexionat sempre sobre aquesta tasca fonamental i ha intentat romandre fidel als ensenyaments del Senyor. En el transcurs de la seva història secular, la reflexió de pastors i fidels s'ha plasmat en documents escrits que han servit per coordinar el treball de totes les comunitats i per aprofundir amb més intensitat en la seva missió evangelitzadora. Aquests documents han tingut la forma de mandats episcopals després de les visites pastorals o en indicacions concretes en la vida ordinària, d'orientacions

generals par a la vida cristiana o també de consells per fomentar les devocions i la pràctica piadosa en el si de les famílies i de les comunitats. Ha sigut la seva ocupació permanent i la seva intensa preocupació per tal de fer arribar a tota la societat el coneixement de Jesucrist.

Durant els anys 2002 al 2005 es van constituir unes comissions de treball que intentaven respondre a la general preocupació diocesana y davant d'algunes qüestions plantejades per part de determinats membres del Poble de Déu sobre la catequesi i l'administració dels sagraments. Es tractava d'estudiar i orientar, una vegada més, els aspectes més importants de la INICIACIÓ CRISTIANA. El resultat es va plasmar en tres fulletons que van ser distribuïts a totes les parròquies i comunitats educatives. Tenien els títols següents: *Suggeriments en ordre a la pastoral del Baptisme, Pastoral de la Primera Comunió dels infants, i Pastoral de Confirmació de Joves*. Ens consta que van ser molt ben rebuts i que van complir àmpliament el seu objectiu. Les indicacions que s'hi especificaven s'han vingut aplicant amb profit i sense excessives dificultats en l'activitat pastoral catequètica i sacramental de totes les comunitats.

Durant el curs passat 2021-22 es van plantejar algunes divergències entorn als temps litúrgics de la recepció dels sagraments. Amb la finalitat de mantenir la unitat en l'aplicació de les orientacions diocesanes es va recórrer als últims documents mencionats en el paràgraf anterior. Van ser estudiats i revisats en la sessió del Consell Presbiteral del mes de juny. Allí es va decidir que fos objecte de lectura i aprovació en la futura sessió del començament d'aquest curs. Així es va fer al mes d'octubre. Es va considerar que els

documents en qüestió contenien bàsicament les orientacions que es necessitaven ara i que convenia reproduir-los donat que s'ajustaven a les preocupacions actuals. Això sí, es demanava una actualització d'algunes frases o paraules perquè reflectís millor el moment present. A més, es va sol·licitar que s'introduís una referència concisa al catecumenat, creat fa pocs anys a la nostra diòcesi. Els últims documents del Papa ofereixen una llum nova a aquesta realitat emergent i necessària. Altres diòcesis han publicat, amb la col·laboració d'experts catequetes i pastoralistes, orientacions en aquest sentit, que poden ajudar a la nostra comissió diocesana a redactar amb precisió les notes que l'activitat pastoral exigeix en aquests moments. El Consell Diocesà de Pastoral, en la sessió del passat mes d'octubre, va tractar també aquest assumpte aconsellant tenir en compte les característiques actuals del Primer Anunci a una societat fortament secularitzada i que precisa de forma urgent una presentació mistagògica del misteri de Crist.

S'ha introduït un petit canvi en la presentació dels tres fulletons. S'han fos en un de sol, respectant el contingut bàsic dels anteriors, però amb un nou títol *Orientacions per a la Pastoral dels Sagraments de la Iniciació Cristiana*. Respon millor a la globalitat d'un procés educatiu de la comunitat cristiana en la que unes persones concretes, catequistes i catequizats, compten amb sessions de formació i celebracions dels sagraments. La finalitat de tot aquest procés no està pensat per acabar amb la recepció d'un sagrament, sent això el més essencial en la vida cristiana, sinó en el permanent seguiment de Jesucrist i la incorporació a la comunitat eclesial de tots aquells que s'han iniciat en les veritats bàsiques de la fe

i es comprometen en el seu aprofundiment al llarg de les seves vides.

Desitjo que tots els membres de la diòcesi coneguin i estudiïn allò que es diu en aquestes pàgines, fruit de la col·laboració de molts interessats en oferir el millor de la transmissió de la fe a les generacions futures. És, a més, una cosa que concerneix a tots els batejats segons la responsabilitat que tinguin en el servei al Poble de Déu.

Espero que sigui ben acollit pels responsables de la pastoral parroquial i diocesana perquè es faci realitat la coordinació dels diferents sectors i la unificació de criteris a l'hora de dissenyar i aplicar els programes de la iniciació cristiana.

Lleida, 11 de novembre de 2022.

+Salvador Giménez Valls,
Bisbe de Lleida.

Bisbat
de
Lleida

Orientacions per a la Pastoral del Baptisme

Introducció

---

1. El per què d'aquestes orientacions

1.1 El Consell Presbiteral, en la seva reunió del 2 i 3 de setembre de 2002. a Vilaller, va assumir com a acció pròpia a realitzar l'acció 8.11 del Pla de Pastoral Diocesà: *"Estudiar a nivell del Consell de Presbiteri el Directori dels Sagraments de la Iniciació dels Bisbes de la Tarraconense, tenint en compte sobre tot la vessant dels Allunyats de la fe"*. Concretament, pel curs 2002-2003. primer any del PdP 2002-2005, va escollir l'estudi del Sagrament del Baptisme.

1.2 Fruit de l'estudi esmentat són aquestes orientacions que el Consell Presbiteral va oferir a tots els fidels del Bisbat de Lleida, i lògicament a tots els agents de pastoral i els mossens, com una petita contribució per tal de fer més viva, més participativa i més eficaç la celebració del sagrament del Baptisme, amb la mirada posada especialment en tot el que fa referència al post-baptisme.

1.3 El motiu pel qual el Consell Presbiteral actual torna a oferir aquests documents a la diòcesi, és fruit del bon servei que han estat fent durant aquest temps, i la circumstància de que en els darrers anys, amb el canvi social tan extrem que s'ha produït, s'ha considerat necessari i oportú, després d'haver actualitzat dates i llenguatge.

2. Què pretenen aquestes orientacions

2.1 El document de referència serà el Directori de Pastoral Sacramental, promulgat pels Bisbes de Catalunya amb decret del 27 d'abril de 2000.

2.2 No es pretén fer una normativa nova, afegida o diferent del Codi de Dret Canònic, ni de l'esmentat Directori, ni tampoc de les Orientacions Pastorals que al nostre bisbat es van publicar l'any 1989. Tots aquests documents esmentats són plenament vàlids i ens pot ajudar molt repassar-los i estudiar-los. El que es presenta aquí només ha de ser un complement.

2.3 Es pretén *remarc*ar alguns aspectes dels documents anteriors per apropar-nos-els, per recordar-los; en algun cas, per concretar-los. Vol, sobre tot, insistir en *les actituds* que ens cal assumir, tant els preveres com els membres de la comunitat parroquial més directament implicats, en tot el que fa referència al sagrament del Baptisme, i en especial a la pastoral post-baptismal.

2.4 Aquestes deliberacions del Consell Presbiteral van estar contrastades, corregides, millorades,... a les reunions arxiprestals de preveres, i a molts consells pastorals parroquials i arxiprestals del Bisbat. També el Consell Pastoral Diocesà va estar informat i va poder col·laborar-hi. Ara ja s'ofereix a totes les instàncies del Bisbat i a tots els diocesans, com un instrument -sempre millorable- què ens pot servir per treure'n més profit, personal i pastoralment, d'aquest sagrament -el Baptisme- què fonamenta tota la nostra vida cristiana i la de l'Església, i les ha de conformar plenament.

3. Els destinataris.

Pel que s'ha dit anteriorment, és clar que aquestes orientacions s'adrecen a tota la nostra diòcesi; de forma particular als rectors i col·laboradors de les parròquies, sacerdots i laics, per tal d'anar fent més harmonitzada l'acció de tots els agents de pastoral en el que fa referència al Baptisme.

4. Forma de presentació

Ha semblat oportú presentar les orientacions de la mateixa manera que van sorgir: com a experiències i reflexions d'uns i altres. Simplement hem intentat agrupar i no repetir innecessàriament.

5. Autoritat d'aquestes orientacions

En el seu moment, el Bisbe Francesc Xavier Ciuraneta les va assumir i va voler que fossin tingudes en compte en tot el que fa referència a la pastoral baptismal. Ara, després que el Consell Presbiteral hagi actualitzat algunes expressions i considerés que s'havien de tornar a tenir en compte demanat que es tornessin a publicar, el Bisbe Salvador les ha fet seves i convida tothom a tenir-les com a orientació. Per altra banda, en aspectes concrets i opinables sempre és bona una certa unitat de criteris i formes de fer entre parròquies del mateix arxiprestat o veïnes. No obstant, la prudència i el respecte d'uns i altres farà que els fidels vegin un mateix esperit de fidelitat i de servei en formes de fer que lògicament poden ser un xic diferents, com diferents som les persones.

Preparació del Baptisme

---

1. Motivacions en demanar el baptisme.

S'han de tenir en compte les **situacions complexes** respecte a la religió i a l'Església, en què es poden trobar els pares que demanen el baptisme per als seus fills. És un repte que posa a prova, simultàniament, la capacitat d'acolliment i comprensió del prevere i de la comunitat parroquial, i també la valoració de la profunditat i exigències del sagrament que se'ns demana. Només l'amor al sagrament de l'Església i la caritat pastoral podran assenyalar el camí més adient en cada situació. Es parla de percentatges, però tenim prou amb dir que són molts els pares en "situacions especials" que demanen el baptisme pels seus fills. Es constata, però, un descens de peticions.

Per altra banda, cal distingir entre el que significa el baptisme per als qui el demanen i per als fidels, sacerdots i laics que tenen vivència eclesial. Per a molts pares i padrins,

ni que no siguin massa practicants, és un ritu necessari en la seva experiència humana-religiosa, com una vinculació del seu infant amb Déu. Cal que valorem positivament la seva petició i ens esforcem per fer sorgir una fe més profunda i eclesial del sagrament. En la mateixa línia, es constata que en ocasions la dimensió de **festa social** preval sobre el sentit religiós del baptisme. Ho hem de tenir en compte. Més que per fer-nos-en problema, per ajudar a reorientar els motius d'un acte, el Baptisme, què és realment una gran festa.

2. Preparació i Primer Anunci

Cal sembrar en l'ambient de les nostres parròquies que els pares i padrins han de rebre una **certa preparació** per al Baptisme. Això contribuirà a que, poc a poc, ho demanin amb temps suficient com ho fan amb altres sagraments (comunió, confirmació, matrimoni,...).

Al llarg de l'elaboració d'aquest document, en diverses ocasions s'ha expressat que caldria donar a la preparació del baptisme (no es parla de temps ni altres peculiaritats específiques) la mateixa importància que donem -i està assumida per tots- a la Primera Comunió.

En els darrers anys, l'Església ha tingut molt present en tots els plans de pastoral, la formació de tots els membres del Poble de Déu per a que puguin evangelitzar amb ocasió i sense ella. La seva insistència ha estat caracteritzada per presentar la primacia i la centralitat del primer anunci de l'Evangeli, ajudant a què estigui en el cor de cada cristià i

oferint el nucli de fe a tots aquells que s'atansen preguntant i buscant el rostre del Senyor.

El primer anunci ha d'estar present en el contingut de la catequesi permanent i, per sobre de tot, en la forma en la que es realitza l'anunci. Aquest concepte fa referència a la proclamació del nucli de la fe cristiana, adreçada tant a qui està allunyat de la fe com als mateixos creients. En el número 164 de la *Exhortació Evangelii Gaudium* del papa Francesc, podeu trobar una interpel·lació adreçada a tots els cristians que se senten amb l'exigència i el goig d'anunciar el missatge del Senyor.

3. Trobades prèvies amb els pares i padrins

Convindria establir **un mínim de dues trobades -millor tres-** amb els pares (i padrins). En alguns ambients (no sempre és fàcil), una trobada podria ser a la casa de la família: dóna ocasió per a felicitar, per a conèixer, per a obrir camí. Una altra o altres poden tenir-se a la parròquia, en particular o en grup de famílies que han de batejar. En aquesta reunió és convenient que *hi participin alguns membres de la comunitat parroquial*. Una tercera podria consistir en la preparació de la cerimònia, explicació dels signes, preparar-ne la participació activa... El lliurament, en la primera trobada, d'algun material catequètic a propòsit, pot ser una forma molt fàcil de preparar-ne una segona. Les circumstàncies tant diferents de cada família, aconsellaran el que més convingui segons el bon criteri del responsable.

No hi ha dubte que la bona acollida que rebin els pares en aquestes trobades els predisposarà a la catequesi post-baptismal i a tota l'acció pastoral que la parròquia pugui oferir-los.

4. Introduir l'aspecte celebratiu del Baptisme

Especialment si es tracta d'una trobada amb diverses famílies, es podria introduir alguna pregària o una lectura, un cant..., que preparés l'aspecte "celebratiu" del sagrament que demanen.

5. Importància de la participació de la comunitat en la preparació del bateig

Es veu la conveniència de que participin en la preparació **alguns membres de la comunitat parroquial** en la preparació del bateig. És especialment important cara a les actuacions que puguin fer-se a la parròquia respecte al post-baptisme. Fins i tot, a les parròquies més grans, a la celebració de l'Eucaristia d'un diumenge abans de la celebració del sagrament, els pares podrien fer **la petició solemne del Baptisme** per als seus fills. Pot ajudar a sensibilitzar els pares i la comunitat de la importància i responsabilitat de la preparació del sagrament i del seu ulterior desenvolupament.

Es demana que **les Delegacions de Catequesi i Litúrgia** ofereixin a totes les parròquies alguns materials adients en tot el que fa referència a la preparació del baptisme.

6. Lloc de la celebració del baptisme. (DPS 56-58)

6.1 En ser el baptisme el sagrament que incorpora a l'Església, la seva celebració, per norma general, es farà al temple parroquial on es reuneix la comunitat cristiana que representa i forma part de l'Església universal. Això, què és norma de l'Església, afavoreix especialment que es pugui fer un seguiment post-baptismal, què és sempre el més important.

6.2 Això no obstant, per raons diverses, alguns pares volen batejar els seus fills a altres parròquies (on viuen familiars, on es van casar, on habitualment participen en l'Eucaristia, etc.). Aquesta circumstància es dóna especialment, no exclusivament, a la ciutat. No sembla oportú fer-ne un greu problema. Però sí caldria establir una comunicació i acord entre els diversos rectors interessats. Per una banda, pel rector de la parròquia on s'ha de batejar seria una mena de vistiplau. I el rector propi tindria ocasió de conèixer la família i el nen, i podria, així, incorporar-lo més fàcilment a la pastoral post-baptismal. En tot cas, caldria que es determinés qui se n'ocupa de la preparació del baptisme. Tot aquest aspecte cal tenir-lo en compte també, i potser amb més motiu, quan els pares vénen de parròquies d'altres bisbats.

6.3 De forma ordinària **no està permès que el baptisme es celebri en una església que no sigui l'església parroquial** (capelles de col·legis o comunitats religioses,...). Considera el Sr. Bisbe que aquest és l'esperit dels canons que parlen del baptisme. Serà bo que els mateixos rectors i els titulars d'altres esglésies no parroquials, en ser consultats pels fidels interessats, els informin d'aquesta manera de fer i la seva motivació.

6.4. **S'haria d'evitar que el motiu per fer-se el baptisme a una parròquia que no sigui la pròpia fos la relació familiar o d'amistat dels pares amb un mossèn concret.** Es considera que, en tot cas, seria més positiu que el mossèn amic de la família anés a fer el baptisme a la parròquia pròpia dels pares, i potser, fins i tot, col·laborés en algun moment de la preparació; així tot seguiria el procés normal. Aquesta advertència és també vàlida respecte als baptismes que se celebren a la Catedral. D'altra manera resulta gairebé impossible incorporar els nens a la catequesi post-baptismal. En tot cas, cal repetir el que s'ha dit al punt 6.2.

6.5 Es recorda igualment (c. 860.2) que, fora del cas de necessitat, **el baptisme no ha d'administrar-se a les clíniques o hospitals.** Donada la necessitat en algun cas, convé que el capellà d'aquests centres sanitaris estengui el certificat corresponent de baptisme i el faci arribar tot seguit i de forma segura, al rector de la parròquia dels pares. Aquest farà la inscripció corresponent als llibres de la parròquia, fent constar la circumstància. Així, a més, el rector tindrà coneixement del fet i de la família, i podrà tenir en compte l'infant i pares en la pastoral post-baptismal.

7. El temps de la celebració

7.1 El c. 856 expressa el desig de que se celebri el baptisme en **diumenge** i, fins i tot, si pot ser, en la **Vetlla Pasqual** (cf. DPS, 51). Realment, en la vida de cada parròquia hi ha circumstàncies molt favorables a la celebració del baptisme en la Vetlla Pasqual. No cal dir que el fonament teològic, històric i pastoral d'aquesta praxis és obvi. Com ho es també la celebració en diumenge, especialment en la missa del poble. No obstant aquest desig, també es donen circumstàncies que ho desaconsellen en casos concrets. Molt depèn de la sensibilitat i la pràctica religiosa de la família. Es recomanable (cf. DPS 53) que en el temps de la Quaresma no s'administri el Baptisme, o si més no, no es programi en els calendaris baptismals de les parròquies.

7.2 Per una banda, no sembla convenient que se sovintegi la celebració de baptismes en la missa normal de la parròquia. Però també és veritat que la comunitat parroquial sencera necessita en ocasions participar en celebracions baptismals, com també en celebracions d'altres sacraments. L'Eucaristia, que és "la font i cim de tota la vida cristiana", ho és també de tots els sacraments. El bon sentit pastoral trobarà la forma de conjuminar-ho tot en millor profit de tots els fidels. El mateix bon sentit judicarà si és millor fer el baptisme fora o dintre d'una celebració eucarística.

8 El Baptisme "col·lectiu" ¹.

A través de tota la reflexió i treball d'estudi sobre el bateig, es van constatar diverses experiències respecte a la forma col·lectiva o no de la celebració del Baptisme. En la mesura que les famílies respirin aquest ambient de comunitat cristiana, hem de creure que no solament acceptaran sinó fins i tot demanaran el baptisme col·lectiu. Hem d'afavorir-ho de tota manera.

Cada parròquia, cada arxiprestat potser, haurà de cercar la fórmula no sempre fàcil, per fer **fructífera, atractiva i desitjable** una periòdica celebració col·lectiva del baptisme, evitant, per altra banda, una intolerància en relació a un aspecte en què l'Església no té una norma única. De tota manera, seria contrari a la pastoral autèntica, la més comprensiva, el que els pares consideressin el baptisme com un acte "a la carta". Tot es pot consensuar en un diàleg amistós (temps, dia, hora, formes celebratives, etc.) i cada cas és únic i irrepetible. Però també els bons costums d'una parròquia mereixen respecte per part de tothom.

---

¹ Utilitzem el terme "col·lectiu" (bateig de diversos infants en la mateixa celebració). El terme "comunitari" podria ser ambigu. En realitat, tot baptisme ha de ser comunitari. "La naturalesa d'aquest sagrament i la mateixa estructura del ritu exigeixen una celebració comunitària, que ho serà, no pel major o menor nombre dels qui han de ser batejats, sinó, sobre tot, per la participació activa de la comunitat local. Només com a excepció es pot admetre una celebració sense comunitat" (Ritual del bateig dels infants. Orientacions doctrinals i pastorals, nº 61).

9. Els padrins del baptisme (DPS 45-48) (CIC 872-874)

Lògicament, cal adaptar-nos a les normes establertes respecte a les condicions exigides als qui volen ser padrins del baptisme. Almenys un d'ells (el Codi només n'exigeix un, i en la mesura en què sigui possible, c. 872) convé que compleixi les condicions esmentades.

Les condicions requerides (edat, confirmació, vida congruent amb la fe cristiana,...) poden ser ocasió de diàleg, de valoració del baptisme, de preparació específica per a la seva missió,... L'esperit del bon pastor ens ajudarà a trobar sempre motius de formació on potser només trobaríem temptació de rebuig o intransigència. S'ha de tenir en compte, per altra banda, que podria resultar un contrasentit que volguéssim ser més exigents amb els padrins del que s'és amb els pares, sempre primers i principals responsables. Els padrins poden ser invitats a les reunions de preparació, almenys a alguna d'elles. D'aquesta manera es potenciarà la seva missió i se'n sentiran més responsables. En aquest mateix àmbit cal tenir en compte la importància fàctica dels avis, i fins i tot dels germans més grans. Per això el diàleg amb tots els membres de la família pot resultar de molt interès.

Cal recordar, si els padrins són dues persones, que han de ser home i dona, (cf. c. 873). Vénen a ser com una família espiritual.

10. La imposició del nom

A aquest respecte, és oportú citar el n. 49 del CPD: *"Els pares -en el cas d'un infant- o l'interessat -en el d'un adult-, els padrins i el rector han de procurar que no sigui imposat un nom aliè al sentit cristià"* (c. 875). Però, si l'infant o adult està ja inscrit civilment amb un nom que no figura al santoral, respecti's aquest nom inscrivint-lo a la partida de Baptisme, però afegint-hi, aconsellablement, un segon nom específicament cristià com a patró i model de la vida nova del cristià."

11. Baptisme en edat catequètica (cf. DPS 36)

Resulta prou habitual que es demani el baptisme per a nens ja en edat catequètica o que es preparen per a fer la primera Comunió. Lògicament no és el cas, encara, de la necessitat d'un autèntic i propi Catecumenat, però sí cal tenir en compte una especificitat en la preparació d'aquests baptismes; en ella convindrà que, a més dels pares, els mateixos nens hi participin en la mesura de la seva edat i comprensió. Es tracta de treure, d'un fet que podria considerar-se negatiu en el seu origen, un profit per al nen i la família. Van sorgint materials adients per a la preparació d'aquests nens. En el cas dels col·legis, tot i que la preparació es pugui fer allí amb ocasió de la catequesi de primera Comunió, la cerimònia es remetrà a la parròquia dels pares.

12. L'ajut pastoral de la *Introducció* al Ritual del Baptisme

Ni que siguin molts els materials existents per a la preparació del Baptisme, convé recordar que la *Introducció* al Ritual del Baptisme ofereix un contingut molt ric i profund, tant teològicament com pastoralment, i que ens serà de molt profit la seva utilització.

13. Necessitat de la participació de la comunitat parroquial

Tant en la preparació del baptisme com en la celebració i seguiment post-baptismal, es constata la conveniència, més encara, la necessitat, de que hi hagi una **participació de la comunitat parroquial**. On es pugui, caldria crear grups de pastoral baptismal i vetllar per la seva formació permanent. Pot ajudar molt a aquesta finalitat el Departament de Pastoral Aplicada de l'IREL.

14. La presa de dades per a la inscripció

Pot ser oportú fer sempre la recollida de dades per a la posterior inscripció del baptisme al llibre corresponent, en el temps de preparació. Pot donar elements d'interès per al diàleg. Convé, especialment en la ciutat, prendre l'adreça completa i el telèfon de cara a la pastoral post-baptismal.

15. Aplicació de les normes sobre el catecumenat d'adults

El Bisbe Piris instituí el catecumenat d'adults d'aquesta Diòcesi el dia 21 de novembre 2011, així com el Secretariat i el director corresponents. S'estableix com a lloc del catecumenat la pròpia parròquia del catecumen o simpatitzant. La preparació del catecumenat serà, en principi, d'un curs pastoral. Cal tenir en compte, però, que el precatecumenat ha de durar un temps convenient. En aquesta Diòcesi s'estableix que el ritu d'ingrés es realitzi el primer diumenge d'advent en la pròpia parròquia; el ritu d'elecció el primer diumenge de quaresma a la catedral; i els sacraments de la iniciació cristiana el quart diumenge de Pasqua a la catedral.

Celebració del Baptisme (cf. DPS 50-114)

---

1. Gran riquesa i creativitat en les celebracions del Baptisme

Al llarg de les deliberacions que es produïren durant la reflexió sobre aquest tema, es va constatar una **gran riquesa i creativitat** -suggerides pel mateix Ritual- en les celebracions del Baptisme a les parròquies del nostre bisbat. És per donar-ne gràcies a Déu. És una prova de la valoració que es té d'aquest sacrament i de l'esforç per a que el valorin els fidels. Assenyalarem aquí algunes consideracions respecte a la celebració del sacrament.

2. ¿Catequesi... o celebració?

Hi ha parròquies en que es dóna especial relleu a les explicacions catequètiques sobre els signes i ritus del

baptisme durant la celebració. Altres posen l'interès en fer "ben fets" aquests mateixos signes i ritus. ¿Què és el que cal?

Al respecte tenim un escrit del Bisbe Ciuraneta, que ens ho pot aclarir: *"... no podem oblidar que tota celebració litúrgica (els sacraments) és primer de tot pregària, en què els subjectes primaris no som nosaltres sinó el mateix Déu. La litúrgia és acció de Déu, a la qual nosaltres responem. Oblidar això ens podria portar a convertir la litúrgia en una sessió de catequesi, tot prenent de fer-la entenedora. És veritat que tot sacrament és una ocasió de contacte, d'apropament, d'evangelització,... I és lloable l'interès de molts sacerdots en aquest sentit. Però tinguem en compte que la litúrgia, ben celebrada, és ja per si mateixa apropiament, evangelització,... Cal evitar el perill de banalitzar el misteri donant tot el protagonisme a les nostres paraules. Això seria un error no sols teològic sinó també pastoral"* (Carta de presentació de l'Informatiu 19) (cf. CPT, prop. 66).

3. Creativitat en la celebració.

En totes les celebracions de la litúrgia cristiana, també per tant en el Baptisme, hem de ser molt fidels a totes les normes de l'Església. La fidelitat és signe de fe madura en l'acció de Crist i de l'Església, i font de fecunditat pastoral. Fidelitat que no és rutina, ni peresa, ni manca de creativitat. Precisament és la mateixa Església la que ens proposa de fer i expressar-nos, en molts moments de la celebració, segons la nostra manera de ser i les circumstàncies de les persones que participen en la celebració. Podríem establir una doble

relació. La fidelitat ens exigeix creativitat, i el signe de que aquesta és autèntica es la fidelitat.

4. Expressions de creativitat en la celebració

Al llarg del temps que ens ha ocupat l'estudi del baptisme, han sortit moltes d'aquestes expressions que voldríem només enumerar com a motiu d'agraïment i de joia per les coses ben fetes. Al mateix temps a tots ens pot servir conèixer el que altres fan, no tant per copiar-ho materialment i de forma idèntica, que no sempre és possible ni convenient, sinó com a recursos i materials que tenim al nostre abast per a que la celebració resulti més profitosa. Heus aquí algunes d'aquestes expressions:

- 4.1 Els **signes** cal fer-los bé, perquè siguin **significants i entenedors**. A això pot ajudar el que la cerimònia es desenvolupi en diversos llocs del temple, depenent, és clar, de la seva estructura (entrada, nau, baptisteri, ciri pasqual,...).
- 4.2 En la mateixa direcció de la cura per la significació dels signes, caldrà que tot **el material** que s'utilitzi sigui digne i estigui net (pila baptismal, ciri pasqual, ornaments, sants olis,...).
- 4.3 Hi ha moments especialment importants en ordre a subratllar **la responsabilitat post-baptismal**: el senyal de la creu, les renunciacions i la professió de fe, l'aigua, el nom, la

llum, el Parenostre, els olis, el vestit blanc,... En aquest sentit s'assenyala que el propi Ritual, ben assumit i explicat, és d'una profunditat i riquesa excepcional, tant en ordre a la creativitat en la celebració com en el destacar els nombrosos elements que reclamen la continuïtat tant desitjada.

- 4.4 Cal potenciar la **participació** de tots: pares, padrins, familiars, equip pastoral de preparació del baptisme, fins i tot els nens i nenes que hi siguin presents. Participació que és una crida a la creativitat dels ministres. Lectures, pregàries, acòlits, presentació dels olis, aigua, un ciri adornat que serà sempre signe i record, invocar entre els sants de la lletania els protectors dels nens i nenes presents a la celebració,... Es reconeix, no obstant, que no sempre resulta fàcil la participació.
- 4.5 Es destaca la necessitat de donar un **to festiu** a la celebració. Aquest to i l'acolliment cordial del ministre i de la comunitat, deixarà sempre un bon regust que és fonamental per a la continuïtat.
- 4.6 Segons els costums i religiositat de les parròquies, es pot donar, en acabar la celebració, l'oportunitat de fer una **presentació** de l'infant batejat a la Mare de Déu o al titular de la parròquia.
- 4.7 Es recalca també que, durant l'any, aprofitant els temps litúrgics, les activitats de la parròquia, les reunions formatives, les promeses del baptisme en la primera Comunió, l'aspersió de l'aigua,... cal anar creant una "**consciència**" baptismal. El baptisme què està en l'inici de tot el poble de Déu, ha de ser la guia del seu creixement,

sense oblidar que la meta, la santedat, n'és el seu ple desenvolupament.

El Post-baptisme (cf. DPS 115-120)

“La preparació al Baptisme només condueix al llinar de la vida nova. El baptisme és la font de la vida nova en el Crist, de la qual brolla tota la vida cristiana” (cf. Catecisme de l'Església Catòlica, 1254). Ens farà bé rellegir el que sobre el tema diu el Directori de Pastoral Sacramental de la Tarraconense en els números 115 a 120). Hi trobarem un seguit d'iniciatives per a que el record del Baptisme estigui sempre present en l'any litúrgic i en les activitats de la parròquia.

1. Elements per a l'orientació post baptismal

Cal notar que en els apartats 1 i 2 sobre la preparació i celebració del Baptisme s'han remarcat múltiples elements, assenyalant-ne l'orientació post-baptismal.

2. Els subjectes de les accions en el Post-baptisme

Les actuacions que es puguin fer referents al Post-baptisme tenen com a **subjectes**, no només els infants que han rebut el sagrament, sinó, així mateix, els pares, padrins, familiars, i fins i tot la comunitat parroquial; és a dir, es tracta d'ajudar tots aquells que tenen la missió de procurar el desenvolupament de la vida cristiana que l'infant ha rebut en el baptisme.

3. El seguiment de les famílies que han batejat els seus fills

S'han constatat algunes experiències, a la ciutat i als pobles, què ens poden animar en aquest camí de seguiment de les famílies què han batejat els seus fills. Sense oblidar mai que el primer agent de pastoral post-baptismal, què mai falla, és l'Esperit Sant que viu i actua en l'infant batejat i no deixarà de sembrar en el cor dels pares desig i manera de conrear la nova vida del fill de Déu.

- 3.1 En algunes parròquies es convida els pares dels batejats durant l'any, a una cerimònia de "**presentació**" el dia de la Candelària. Altres ho fan en la festa del Baptisme de Jesús, o el diumenge de la Sagrada Família,... o el diumenge II de Pasqua (Diumenge de la Divina Providència).

- 3.2 Altres aprofiten l'**aniversari** del Baptisme per felicitar els infants i pares, tot adjuntant-los algunes reflexions referents a l'educació cristiana d'aquests nens. Aquesta felicitació, repetida cada any **fins el moment en què l'infant ha de començar la catequesi de primera Comunió**, estableix una relació d'amistat de la família amb la parròquia. L'experiència diu que molts pares ho agraeixen.
- 3.3 Conjuntament amb això, algunes parròquies estableixen periòdicament **trobades** amb els pares dels recent batejats. Són moments de formació, de revisió del compromís, d'ajudar-los a sembrar elements i actituds específicament cristianes en el cor dels infants. Una mena de catequesi d'adults respecte a aquests pares.
- 3.4 En parròquies més petites, alguns rectors expressen la importància del **contacte personal** i visita a les famílies per al seguiment post-baptismal.

4. Grup d'acció pastoral post-baptismal

Tenint en compte la multiplicitat de treballs i l'escassetat de preveres, es va insinuar la creació d'un **grup d'acció pastoral post-baptismal**, format per alguns rectors, laics, matrimonis joves,... que pensessin, preparaessin material i facilitessin a les parròquies aquesta tasca tan important. Aquest grup el podrien tenir les parròquies més grans; podria ser arxiprestal, o, si més no, diocesà.

5. Implicació d'algunes Delegacions Diocesanes de Pastoral

Cal que en aquesta pastoral post-sacramental s'hi impliquin, segons el seu propi tarannà, les Delegacions Diocesanes, especialment de Litúrgia, Joventut, Família i el Departament de Mitjans de Comunicació Social, com també els col·legis i les pròpies famílies.

Propostes per a una acció conjunta a la Diòcesi de Lleida

---

1. Cal tenir una **acollida** bondadosa i cordial respecte als pares que vénen a demanar el Baptisme per als seus fills, però sense amagar la importància del sacrament i valorant-ne les exigències. (apartat 1, punt 1)
2. Dues o tres **trobades** de preparació amb els pares. (apartat 1, punt 3)
3. Fer participar, d'alguna manera, **membres de la comunitat parroquial**, tant en les trobades de preparació com en la celebració del Baptisme i pastoral post-baptismal. (apartat 1 punt 5)

4. Cal **comunicar** al rector de la parròquia pròpia dels pares quan se celebri el Baptisme en una parròquia diferent (apartat 1 punt 6). A la Cúria, hi ha impresos ad hoc.

5. Creació d'un **grup d'acció de pastoral post-baptismal** (parroquial, arxiprestal, diocesà) (apartat 3 punt 4)

6. Es demana que s'impliquin en tota aquesta pastoral del Baptisme les **delegacions**, especialment la de Catequesi i Litúrgia. (apartat 1 punt 5 i apartat 3 punt 5)

7. Es prega als rectors que facin arribar a la Cúria qualsevol material que utilitzin per a la pastoral del Baptisme (preparació, celebració, post-baptisme). Pot ser de profit per a altres parròquies.

Bisbat
de
Lleida

Orientacions per a la Pastoral de l'Eucaristia

Introducció

Aquest apartat de la reflexió sobre la Pastoral de l'Eucaristia segueix el treball que es va fer per tal de donar compliment a la resolució 8.11 del Pla de Pastoral Diocesà 2002-2005 (*“Estudiar a nivell del Consell de Presbiteri el Directori dels Sagraments de la Iniciació dels Bisbes de la Tarraconense, tenint en compte sobre tot la vessant dels Allunyats de la fe”*). Serà doncs, molt útil consultar aquest Directori de la Tarraconense, especialment en els números 169 a 198. Cal dir que en els Plans Pastorals posteriors sempre s'ha tingut en compte l'aprofundiment en els Sagraments de la Iniciació Cristiana.

Aquest apartat no pretén explicar principis teològics ni recordar normes litúrgiques en relació al Sagrament de l'Eucaristia; encara que, lògicament, caldrà tenir-los en compte uns i altres. Vol ser senzillament un recull ordenat de tot el que durant aquell temps, especialment a nivell del Consell Presbiteral, tot i que també van col·laborar els consells parroquials i el Consell Pastoral Diocesà, es va anar pensant,

escoltant, comentant,... en relació a aquest Sagrament del que l'Església viu, es nodreix i s'edifica com ens recorda Joan Pau II en la carta encíclica "*Ecclesia de Eucaristia*", així com d'altres documents posteriors del papa Benet XVI (*Mane nobiscum, Domine*) i moltes orientacions i missatges del papa Francesc.

En parlar de l'Eucaristia com a Sagrament d'Iniciació, ens vam centrar, sobre tot, en el què fa referència a la Primera **Comunió** dels infants. Tot i entenent que no es pot separar aquest esdeveniment de tot el procés de creixement en la fe dels infants i adolescents, sinó que ha d'estar plenament inserit. És aleshores que la Primera Comunió és moment privilegiat en aquest procés.

Les reflexions es van repartir en tres moments: **preparació, celebració i post-comunió**. Així doncs, aquest serà l'esquema del fulletó.

Després del procés de reflexió, al setembre de 2004, el Bisbe Ciuraneta, examinades les propostes del Consell Presbiteral, va aprovar la *Normativa diocesana en la pastoral de la Primera Comunió*. El decret d'aprovació i establiment de la qual per a tota la diòcesi, amb el contingut de la mateixa, es troba editat al final d'aquest apartat, el qual encara està en vigor.

Preparació de la Primera Comunió

---

1. La Primera Comunió encara és un fet religiós esperat per moltes famílies.

Hem de constatar que, malgrat la situació de secularisme i d'indiferentisme pràctic de la nostra societat, la Primera Comunió dels infants és, encara avui, un fet religiós que accepten i esperen moltes famílies dels nostres pobles i ciutats. Aquesta constatació representa, per una banda, un repte (què hi fem?, quina resposta li donem?) però també un “**kairós**”, una oportunitat d'evangelització.

2. La preparació a la Primera Comunió esdevé un procés gratificant

Simultàniament, es constata també que la preparació a la Primera Comunió és l'aspecte de la pastoral parroquial al que es dedica més temps, més esforços materials i personals, i que resulta fins i tot més gratificant, i, a llarg termini, més eficaç. Motiu de més per a què li dediquem la nostra reflexió diocesana.

3. Dificultats d'aquest camp pastoral.

Naturalment també aquest camp de la pastoral té les seves dificultats què han anat aflorant al llarg de la reflexió. En subratllem algunes:

- a. poc interès d'alguns pares dels infants, què es manifesta en la minsa resposta a les convocatòries de formació i en l'escassa assistència a la Missa dominical;
- b. les situacions matrimonials irregulars, cada cop més freqüents;
- c. la preocupació excessiva per la festa i tot el que l'envolta;
- d. l'augment d'ignorància religiosa dels infants;
- e. la sobrecàrrega d'activitats dels nens i la seva dispersió durant els caps de setmana, què dificulten les propostes de la parròquia;
- f. els textos de catequesi, no sempre prou assequibles;

g. una certa desatenció de la Delegació de Catequesi,...

4 Aquestes dificultats han de ser tingudes en compte.

Aquestes i altres dificultats les haurem de tenir en compte a l'hora de programar la pastoral que ens ocupa. Tenir-les en compte i **afrontar-les**. De fet, algunes situacions irregulars en els pares, amb l'ajuda del mossèn, i en ocasió de l'esdeveniment religiós de la Primera Comunió del fill, han començat un procés de "regularització".

5. Les reflexions dels arxiprestats.

Les reflexions dels diversos arxiprestats, posades en comú en el Consell de Presbiteri, es podrien resumir en els apartats següents:

- 1 Temps de preparació.** Gairebé en totes les parròquies del bisbat es fan dos anys de catequesi per a la Primera Comunió. Fins i tot alguna parròquia té un curs "preparatori" abans dels dos reglamentaris. Encara, però, n'hi ha alguna que només fa un any de catequesi.
- 2 Any de celebració.** A la ciutat de Lleida, majoritàriament, es comença la preparació a 3r curs de primària i es rep la Comunió al final del 4art curs. Es considera que els infants en aquesta edat són més receptius i arriben a la Comunió més madurs psicològicament. Als arxiprestats de la zona

rural, també de forma majoritària, es comença al 2n curs, per fer-la al final de 3r. Consideren els rectors que són els nens suficientment conscients, no tan moguts, més dòcils... i que ho han fet així tradicionalment. Semblaria que ho recolza el Directori de la Tarraconense en el nº 173.

- 3 **Textos per a la catequesi.** Totes les parròquies utilitzen els textos aprovats per la Conferència Episcopal Espanyola i acceptats i traduïts al català pels Bisbes de la Tarraconense *“Els primers passos en la fe”, “Jesús és el Senyor”* i *“Testimonis del Senyor”*, els quals van acompanyats pel material catequètic preparat pel SIC. Alguns catequistes, no obstant, troben dificultats per a la lectura i comprensió, dels infants.
- 4 **Catequistes.** Es fa notar la manca de catequistes joves. Generalment són persones grans, sempre amb molt bona voluntat, encara que, de vegades, amb poca formació específica. És per això que, gairebé a tots els arxiprestats, se'ls proposen elements de formació: recessos, convivències, trobades, possibilitat de participació en els cursos d'estiu del SIC, etc. Alguns rectors els dediquen setmanalment una estona de formació abans d'impartir la catequesi als infants. Es veu molt convenient que a nivell diocesà es valorés la tasca dels catequistes. Per a aquest reconeixement podria servir, a l'inici de curs, una festa de l'enviament dels catequistes i, potser a final de curs, una carta del Bisbe agraint personalment a cada catequista la seva dedicació. Tots considerem la figura del/la catequista, amb el seu tarannà acollidor, bondadós, confiat, alegre,... i la seva vivència cristiana com a element bàsic de la catequesi. Els infants són els qui més en fan l'experiència:

aprenent per “osmosi”, no solament amb lliçons, i, després, recorden tota la vida els seus catequistes.

5 **Els pares.** S’insisteix en la necessitat de la intervenció dels pares en la catequesi dels seus fills, i, conseqüentment, en la seva pròpia formació. Ni que sigui difícil motivar-los per a la mateixa, es considera fonamental. Algunes mares van acceptar la proposta a ser catequistes l’any que el seu fill havia de començar la preparació i després han continuat. Alguna parròquia cita els pares un quart d’hora abans d’acabar cada sessió dels infants per rebre tots junts una estona de catequesi. Gairebé totes citen els pares a algunes reunions cada curs, no solament per a tractar aspectes organitzatius sinó per atendre la formació. Cal recordar que en els materials catequètics sempre hi ha una referència a la responsabilitat i la col·laboració dels pares. Alguna parròquia presenta un programa bastant elaborat de xerrades amb els pares.

6 **La Missa dominical.** Lògicament es considera vital l’assistència dels infants a la Missa del diumenge durant la preparació a la Primera Comunió. No es tracta de preparar-los per a un acte puntual -fer la Comunió- sinó per a viure més intensament la vida cristiana què brolla, com d’una font, de l’Eucaristia.

Com en totes les coses, s’hauran de conjuminar la fermesa i la comprensió a l’hora d’exigir la participació dels nens de catequesi a la Missa dels diumenges. Es constata, però, que alguns pares han retornat a la Missa del diumenge pel fet d’haver d’acompanyar els seus fills. L’acurada preparació de l’Eucaristia per part de rectors i catequistes, la participació activa dels nens en els moments adients, l’ús de

les Pregàries Eucarístiques preparades per a misses amb nens, la instauració d'una Missa especial per als nens en parròquies grans, o al menys una particular atenció a ells en la Litúrgia de la Paraula, són formes, entre altres, per fer als nens més comprensible, agradable i eficaç la participació en l'Eucaristia. Mai serà prou el que es faci en aquest sentit. Hi ha dificultats, és cert, sobre tot quan els pares no hi col·laboren, però, malgrat les dificultats, confiem que Déu beneirà l'esforç.

7 Els nens de catequesi encara no batejats. Es constata amb freqüència aquesta realitat. Sense entrar -no es ara el moment- en les motivacions, caldrà fer-ne una ocasió d'evangelització, tant per als pares com per a l'infant. Això suposa partir d'una actitud d'acolliment i la voluntat de facilitar un "suplement" de preparació. Per una banda, la catequesi que es rep per a la Primera Comunió és, fonamentalment, la mateixa que per al Baptisme. Per l'altra, l'experiència confirma que una relació amistosa i cordial fa que els pares acceptin aquest "suplement" de preparació personalitzada, en el què de vegades ells mateixos s'hi volen implicar. No es tracta, naturalment, d'un "Catecumenat". Caldrà fer-ho de forma senzilla, amb una certa programació, i en la què, en ocasions, fins i tot els altres companys ja batejats, hi poden participar.

8 La catequesi, als col·legis o a les parròquies? Al llarg de les reflexions de tot aquest període, es van sentir opinions, totes prou vàlides, en un sentit o en un altre, alhora que, potser, totes incompletes i necessitades de matisacions. Fins i tot es van tenir reunions de rectors i d'arxiprestos amb els titulars dels col·legis de l'Església, en què es tractà aquest

tema amb prou sinceritat i amb total cordialitat. Independentment de la norma que després el Sr. Bisbe volgués establir, alguns insinuaven que sempre és millor sumar que restar. S'imposà la col·laboració entre parròquies i col·legis. Aquest va estar el "clima" de les esmentades reunions.

Que els col·legis orientin els nens a conèixer la parròquia i participar-hi, especialment en la Missa del diumenge, que s'organitzin trobades conjuntes; que el rector es presti al servei que el col·legi li pugui demanar per unes xerrades als pares dels nens de la catequesi, que als consells parroquials o arxiprestals es conti amb els responsables de la pastoral dels col·legis,... que hi hagi ajuda i col·laboració entre els catequistes de col·legis i els de les parròquies; que les catequistes del col·legi portin els nens a la parròquia per a fer-hi allí la catequesi, fer a la parròquia la celebració de la confessió, fer la renovació de les promeses del Baptisme al voltant de la pila baptismal,... aquestes i altres són formes de sumar, de col·laborar, no sempre fàcils, però factibles. En realitat, són ja experiències viscudes.

9 Nous camins. Moltes de les experiències esmentades en els paràgrafs anteriors obeeixen a la voluntat d'obrir *nous camins d'evangelització* per als pares i infants, fins a cert punt *allunyats*. Recordem que els plans de pastoral diocesans han tingut especialment aquesta vessant. Per citar en concret *nous camins*, entre els comentats durant el temps d'aprofundiment en aquest tema, podríem esmentar les trobades arxiprestals de catequistes, la catequesi familiar, l'enviament dels catequistes, el plantejar la Primera Comunió en el context de la Iniciació Cristiana, les trobades arxiprestals d'infants (amb ocasió de col·locar un pessebre,

etc.),... Sense oblidar que el fet d'anar harmonitzant la pastoral de parròquies i col·legis, i consensuar unes normes pràctiques en tot el bisbat... és realment un nou camí, o un camí nou que donarà una nova imatge i una eficàcia nova.

Celebració de la Primera Comunió

Va ésser el tema especial d'una sessió del Consell Presbiteral del 2004. Heus aquí el resum de les reflexions dels consellers que van ser acceptades en la primera sessió d'aquest consell al curs -2022-2023:

1. **Dates de la Celebració.** Ordinàriament els infants fan la Primera Comunió al final del segon any de la catequesi que correspon als mesos de maig o juny. Algunes parròquies la passa al començament de l'altre curs, per tal de no coincidir amb època d'exàmens, etc. Fora de casos puntuals, per raó de malaltia o altres impossibilitats, la celebració és conjunta amb tots els nens de la catequesi, en un o diversos grups segons el nombre dels infants. En els casos concrets esmentats, el nen o nena farà la Primera Comunió en la missa parroquial d'un diumenge normal. S'intenta aleshores

fer-los participar d'alguna manera en la celebració i fer conscient a la parròquia de la seva presència en aquella Eucaristia.

Els rectors i d'altres mossens no acostumen a participar en celebracions privades de tipus familiar, ni es veu prudent prestar-s'hi, fora dels horaris de misses de la parròquia. Seria una forma de "privatitzar" la celebració, desvinculant-la de la comunitat parroquial en què cal celebrar la fe i a la què es vol inserir l'infant.

- 2. El lloc de la Celebració.** Per definició, és el temple parroquial on es reuneix la comunitat cristiana. Pel mateix motiu es recomana que els membres d'aquesta comunitat s'hi facin presents: és el moment en què comencen a seure's a taula els més petits de la "família". Aquest temple parroquial hauria de prevaler sobre ermites, oratoris,... i altres semblants. Caldria dir el mateix respecte als col·legis. Fins i tot quan la catequesi, per qüestions pràctiques, s'ha de realitzar al col·legi, caldria fer l'esforç de mentalitzar els pares i nens a celebrar la Comunió al si de la comunitat parroquial. En la mesura que es pugui, seria molt exemplar i formativa la presència del/la catequista, professor/a del col·legi en la celebració. Els nens se sentirien més recolzats i es veurien més animats pels mateixos educadors a inserir-se en la comunitat parroquial.

Sovint hi ha nens d'altres parròquies, i fins i tot d'altres regions, què, per raons especials desitgen fer la Primera Comunió en una parròquia que no és la seva. Caldrà sempre demanar la partida de baptisme i un certificat conforme ha completat la catequesi de preparació segons els costums del lloc d'origen. I en la mesura del possible

convé que participi en els assaigs corresponents i altres actes, com renovació de les promeses del baptisme, primera confessió, etc... que es projectin a la parròquia.

3. **La primera confessió.** Els infants, en el temps de la catequesi de Primera Comunió, no han d'aprendre només quines són les veritats de la fe pel que fa referència a l'Eucaristia, sinó de quina manera, després d'haver estat preparats per a la Penitència segons llurs capacitats pròpies, poden, estant plenament inserits en el Cos de Crist, participar activament a l'Eucaristia amb el poble de Déu i prendre part a la taula del Senyor i a la comunitat dels germans. (Cf. Les misses amb infants, números 1, 8 i 12). (Vegi's també el Directori General de Catequesi, Apèndix).

En algunes parròquies s'acostuma a preparar els infants per fer la primera confessió durant el temps de quaresma, abans de la primera comunió. Té l'avantatge de ser un temps més tranquil i de permetre valorar el sagrament de la Penitència per ell mateix i no purament com un requisit per a la Primera comunió.

4. **La participació de tots en la Celebració.** Es constata que les celebracions en ocasió de la Primera Comunió són de les més participatives. Es procura que tots hi col·laborin: pares, padrins de bateig (fent el senyal de la creu al front dels nens), catequistes, els infants, altres companys seus ja mes grans, la coral, el Consell Parroquial,... Són molts els moments de la celebració que afavoreixen aquesta participació: presentació, processó d'entrada, cants adients, lectures (es creu oportú que no les llegeixin els

nens), pregàries, la pau, acció de gràcies,... Acostumen a ser celebracions molt preparades.

Es considera també oportú que els nens no tinguin elements que els distreguin innecessàriament: ciris, el sant Crist, guants, rellotges,... En alguns llocs als infants se'ls ofereix l'Eucaristia, sota les dues espècies, sobre tot si se'ls ha fet explicacions oportunes i assaigs. Altres hi veuen més inconvenients que avantatges: ni els nens ho reclamen ni després serà la forma normal de combregar.

5. **Però... tot en una celebració?** Pot ser molt útil (també, però no solament per qüestió de temps) que no es facin en la mateixa celebració de la Primera Comunió totes les cerimònies que s'hi podrien integrar. Es va parlar de la conveniència -molts ho han experimentat- de separar d'aquell dia la renovació de les promeses del Baptisme, el lliurament del Parenostre, del Credo, dels Manaments, etc. Potser en alguns diumenges de quaresma es podrien tenir aquestes cerimònies que constituïrien com una espècie de "catecumenat" a nivell d'infants, i es donaria relleu -el relleu que tenen- a cadascuna d'elles, al temps que quedaria alleugerada la celebració del dia de la Primera Comunió. Només caldria, aleshores, fer referència al que ja els nens haurien viscut anteriorment. Aquest costum afavoreix una assistència més nombrosa de nens i pares a la Missa del diumenge, tal com ho constaten les parròquies que el promouen.
6. **L'aparell exterior de la festa.** Ens referim als vestits, als regals, al banquet, els reportatges, etc... que envolten la festa i que moltes vegades la desvirtuen. Tots els consellers coincidiren en deplorar l'exageració de l'actual

situació. Malgrat la dificultat d'un canvi de mentalitat, tots els rectors solen insistir, en les reunions de pares, en la conveniència, per al bé de tots i en especial dels mateixos nens, de simplificar, de reduir despeses, de centrar-se en el fonamental d'aquell dia. És lògic i natural que aquest dia gran comporti i exigeixi alguns elements externs que l'assenyalen com a dia de festa. Però quan s'exageren, la buiden de contingut cristià.

Ordinàriament els rectors, tot i advertir els pares, no s'hi posen forts. Potser és l'actitud més oportuna. Però, ¿no caldria imaginar fórmules per a facilitar aquest canvi de mentalitat? Alguns van assenyalar pistes: fer coincidir la Primera Comunió, per a les famílies que volguessin, amb la festa final de catequesi què acaba amb un berenar i dóna així sentit d'austeritat (caldrà tenir cura de la sacralitat de la celebració i que no hi manquin els aspectes parroquials de la mateixa); celebrar les comunions en altres èpoques de l'any; potenciar les catequesis familiars en què ja des del començament s'enfoquin aquests temes i s'ofereixin alternatives més senzilles,...

En la qüestió dels reportatges es procura, i solen acceptar-ho els interessats, donar normes precises sobre els moments oportuns, el lloc de col·locació, el nombre de fotògrafs, generalment un de sol, etc. És veritat que els aparells moderns poden enregistrar la cerimònia sense haver de moure's massa; això facilita que s'acceptin les normes que caldrà de tota manera recordar a l'inici de la celebració, al temps que es motiva la gent, no sempre massa practicant, per a un silenci respectuós envers l'Eucaristia, el lloc sagrat i tots els altres assistents.

Tot i veient les exageracions d'aquest "aparell exterior" i en l'intent de senzillesa i austeritat, cal que vegin, pares i nens, que la parròquia valora molt positivament i ajuda a viure l'aspecte joiós i comunitari de la festa. En aquest sentit en moltes parròquies es promou després de la Primera Comunió una trobada festiva de tots: nens, pares, catequistes, mossens,... Resulta un moment i clima adequat per promoure i programar activitats de "post-comunió".

La “post-comunió”

---

1. Importància de la “post-comunió”

1. Si la Primera Comunió dels infants, i tot el que comporta, s’ha de considerar inserida en tot el procés de creixement en la fe dels mateixos, aquest aspecte de la “post-comunió” és **fonamental**. Caldrà tenir-lo present des de l’inici i dedicar-li tots els esforços.
2. És aquí on, especialment, es constaten les **dificultats**. Per part dels nens, què “han acabat” la catequesi, i estan saturats d’altres “obligacions” i activitats. Per part dels pares que “ja han complert” amb una etapa que consideraven gairebé obligatòria socialment. Per part dels catequistes sovint necessitats de repòs. Per part dels mossens, ja grans, als què ja “no els van certes activitats o no hi estan preparats” i els costa sintonitzar amb el jovent,... Són aquestes dificultats afegides al clima d’indiferència religiosa que ens envolta.

3. Però la missió continua. La necessitat és urgent. Tots ho necessiten i potser molts ho esperen. Déu ha de beneir el nostre esforç esperançat.

2. Les iniciatives en la pastoral de “post-comunió”

Les **iniciatives** en la pastoral de “post-comunió” van entorn de quatre camps d'actuació.

- a. **La catequesi.** Algunes parròquies han intentat continuar un, dos o tres anys de catequesi de post-comunió. Es constata que els nens fallen molt i tampoc hi ha massa interès per part dels pares. De tota manera és una possibilitat que cal potenciar decididament.
- b. **L'esplai.** També se'n fan experiències. A part de la manca de nens, cada vegada més notòria, no tots els esplais tenen prou definida la seva identitat cristiana i la vessant de formació. També resulta difícil trobar monitors/es.
- c. **Els Moviments infantils.** També en aquests moments preocupa l'escassetat de monitors/es i la seva identitat cristiana. De tota manera, tant els esplais parroquials com els moviments disposen de bones estructures pastorals que potser caldria aprofitar més. Respecte a la formació dels monitors/es es nota un dèficit de dedicació per part dels consiliaris.
- d. **Els escolans (nens i nenes).** En algunes parròquies, un cop han fet la Primera Comunió, se'ls proposa als

infants que serveixin a la celebració de l'Eucaristia com escolans; i en la mesura que poden, participen en les lectures i altres moments de la celebració. Lògicament, l'activitat en la participació, el sentir-se valorats, afavoreix que perseverin. Tot i això, no sempre s'aconsegueix el que es pretén.

Tot aquest aspecte de la "post-comunió" caldria comentar-lo en les reunions de pares, especialment les immediates a la primera comunió, oferint-los el ventall de possibilitats a l'abast de cada parròquia o arxiprestat, ressaltant-ne la importància.

3. Nous camins?

S'apunten, entre altres, els següents:

- a. **Avançar l'edat de la Confirmació**, per tal d'omplir més fàcilment el buit existent entre la recepció de la primera comunió i l'inici de la catequesi de confirmació. És una qüestió que s'està estudiant a nivell de Catalunya en reunions de Delegats de Joventut. Alguns bisbats, com el d'Urgell, han emprat aquest camí. Serà bo consultar-los els detalls i el resultat.
- b. **Reforçar la pastoral familiar** i catequesi amb intervenció dels pares. Es sobre tot l'interès dels pares el que promourà la perseverança dels nens. N'és la solució, i també el problema.
- c. Alguna parròquia ofereix als pares **recessos i convivències**, fins i tot conjuntament amb els nens.

Aquesta vinculació, quan és possible, pot reforçar el compromís d'uns i altres.

- d. **Potenciar les eucaristies de nens** a les parròquies grans. L'experiència resulta positiva. Cal, no obstant, evitar elements massa "infantils". Petits i grans s'hi han de sentir protagonistes, en l'eucaristia. Per això en qualsevol celebració "normal" tots hi haurien de trobar el seu lloc, segons l'edat, tarannà i possibilitats.
- e. **Potenciar els esplais dels centres cristians**, abordant la seva problemàtica, garantint-ne la identitat cristiana dels monitors i agents de pastoral infantil amb una possible opció diocesana pels mateixos. També es podria orientar cap a aquests centres, de ciutat o pobles més grans, nens i nenes de parròquies amb menys possibilitats.
- f. Que el Bisbat, a través de la **Delegació de Catequesi**, conjuntament amb la Delegació de Joventut, faci propostes de trobades diocesanes per a infants de catequesi, per a catequistes i per a monitors/es, per tal d'imaginar respostes concretes a la "post-comunió".

Decret

sobre la normativa diocesana en la pastoral de la Primera Comunió

Havent estudiat el Consell Presbiteral, al llarg del curs 2003-2004, tota la problemàtica de la pastoral de la primera comunió dels infants, i després de la redacció final de les seves propostes conclusives a la primera sessió plenària del present curs, els dies 1 i 2 de setembre de 2004;

Havent considerat que l'esmentat estudi, corresponent a l'acció 8.11 del vigent Pla de pastoral 2002-2005 "Obrint nous camins", té una incidència en el conjunt de la pastoral diocesana amb els infants i llurs famílies:

PEL PRESENT DECRET

estableixo que a partir d'aquest curs escolar 2004-2005 entrin en vigor a tota la Diòcesi les següent normes:

1. Tenint en compte que els sagraments de la Iniciació Cristiana cal rebre'ls dintre d'un **procés catequètic continuat**, tot el que aquí es diu vol fer referència

específicament a la recepció de la Primera Comunió per part dels nens i nenes en situació normal.

2. Al Bisbat de Lleida la preparació per a la Primera Comunió durarà **dos cursos** complets.
3. Aquests dos anys poden ser **2n i 3r. de Primària, o 3r. i 4t.**
4. **Els textos obligatoris** que s'estableixen per al Bisbat de Lleida són els del SIC (Secretariat Interdiocesà de Catequesi) "*Amb nosaltres*". Qualsevol altre text s'entendrà en tot cas com a complementari (Cf. c. 775-776 del Codi de Dret Canònic).
5. Durant aquests dos anys de catequesi es procurarà de fer un mínim de **tres reunions per any amb els pares**, no solament de caràcter organitzatiu, sinó principalment formatiu. És d'aconsellar que en cada parròquia se estableixi d'alguna manera la **catequesi familiar**, en què intervinguin els pares. (cf. c. 774.2)
6. Respecte als catequistes, la **Delegació Diocesana de Catequesi** organitzarà cada any a principi de curs i a nivell diocesà "l'enviament" dels Agents de Pastoral de Catequètica, donant-li màxima solemnitat. També se li encomana de confeccionar un programa de formació integral permanent per a catequistes. A nivell de parròquies i d'arxiprestats es procurarà tenir molt present els Agents de Pastoral Catequètica i organitzar-los trobades, recessos, etc. La Diòcesi de Lleida pren

com una opció prioritària l'atenció formativa i espiritual als catequistes.

7. La catequesi ha d'incloure també elements celebratius. Per tant, en la preparació per a la primera comunió és de cabdal importància la participació de nens i pares a la **Missa dominical**. Els rectors i catequistes insistiran en aquesta necessitat i en la seva profunda coherència amb el sagrament que rebran. Al mateix temps procuraran que la Missa dominical sigui el més entenedora i participativa possible, segons les normes litúrgiques vigents.
8. Respecte als infants que es preparen per a la Primera Comunió i **no estan batejats encara**, caldrà, d'alguna manera, personalitzar amb ells i els seus pares la preparació del baptisme, per tal que no el considerin com un simple requisit per a poder combregar.
9. **El lloc** més adient de la celebració de la Primera Comunió és la parròquia o les altres esglésies on s'han preparat els infants. S'estimula a parròquies i col·legis a trobar fórmules que permetin una màxima col·laboració en la preparació catequètica i en la mateixa celebració.
10. Quan les circumstàncies demanin una **celebració individual** de la Primera Comunió, o en lloc diferent dels esmentats en el paràgraf anterior, caldrà sempre presentar el justificant d'haver-se fet la preparació convenient. I s'intentarà vincular la celebració a la Missa dominical.

11. Seguint les normes de l'Església, caldrà donar importància a la recepció del **sagrament de la Penitència** o reconciliació abans de la Primera Comunió, recalcant, lògicament, el sentit joiós i pasqual del sagrament del perdó. Es recomanen almenys dues celebracions del sagrament abans de la Primera Comunió.
12. Per donar la comunió amb les **dues espècies**, caldrà haver fet una preparació acurada i tenir el parer favorable dels pares. De tota manera mai es pot imposar.
13. Cal tenir present que la celebració de la Primera Comunió és una veritable "festa". L'Església promou lògicament aquest **clima festiu**. Però voldria que s'exclouessin totes aquelles manifestacions que, per l'exageració, desvirtuen moltes vegades el sentit més profund de la festa cristiana. S'encomana a la Delegació diocesana de Catequesi que, d'acord amb el Sr. Bisbe, editi unes orientacions adreçades als pares per a què, des del començament de la catequesi i d'una forma concreta, coneguin i entenguin el pensament de l'Església al respecte.
14. Finalment, i per tal de reprendre la realitat de que els sagraments de la Iniciació Cristiana, en aquest cas la Primera Comunió, demanen un continu creixement en la fe, **cal donar la màxima importància a la post-comunió**. En aquest sentit es demana el treball coordinat de les Delegacions diocesanes de Catequesi,

Pastoral de Joves, Pastoral del Lleure i Família i Vida,
per a què es proporcioni a les parròquies i arxiprestats
tots els mitjans possibles per poder atendre de la millor
manera la formació dels infants un cop feta la Primera
Comunió.

Lleida, a 3 de setembre de 2004

+ Francesc Xavier Ciuraneta Aymi,
Bisbe de Lleida

Per manament del Sr. Bisbe,
Daniel Turmo Secretari General

Bisbat
de
Lleida

Orientacions per a la Pastoral de la Confirmació

Presentació

Els suggeriments que segueixen en relació al Sagrament de la Confirmació són l'últim graó en la reflexió que van anar fent el Consell Presbiteral i el Consell de Pastoral sobre els sagraments de la Iniciació Cristiana durant els darrers anys.

Les reflexions fetes en aquest període s'han fet arribar a preveres, religiosos i laics, a través dels distints nivells de participació.

El Bisbe Ciuraneta, després d'escoltar i valorar l'aportació de tothom, va assumir aquestes reflexions i suggeriments i n'ha extret la normativa per al bisbat de Lleida en el que fa referència als tres sagraments de la Iniciació Cristiana. Els successius bisbes han continuat en la mateixa línia, coneixent les creixents dificultats i animant a tots a aprofundir en l'aplicació d'aquestes normes pastorals.

Introducció

Reflexions inicials tretes de la doctrina de l'Església i de la pràctica pastoral

Abans d'entrar en els diversos aspectes de la pastoral d'aquest sagrament, ha semblat oportú expressar algunes reflexions inicials extretes de la doctrina de l'Església i de la pràctica pastoral:

- a. La Confirmació és el sagrament que **dóna l'Esperit Sant**, per arrelar-nos **més** al Crist, per associar-nos **més** a ell,... Perfecciona, per tant, la gràcia baptismal. L'Esperit Sant no és "un do més" entre altres del sagrament de la confirmació. És ell, l'Esperit Sant, qui produeix tots el altres dons (CEC 1316).
- b. Essent l'Esperit Sant l'actor principal, caldrà no menysvalorar la recepció del sagrament en edats

més joves i, al mateix temps, caldrà procurar en qui el rep una acceptació el més responsable i madura possible d'aquest gran do.

- c. Cal evitar, pel mateix motiu, la insistència que es dona de vegades en la cerimònia de la confirmació, en el sentit que el noi o noia ara "ratifiquen" el seu baptisme. És, més aviat, l'Esperit Sant que **els "confirma i enforteix"** per a que aprofundeixin més en la gràcia rebuda en el baptisme, siguin membres adults en la fe i en donin testimoni. S'ha d'insistir en l'especificitat d'aquest sacrament respecte a la missió que reben els confirmats, a la vinculació més intensa amb l'Església i a la urgència d'un testimoniatge cristià.
- d. S'han de tenir en compte i **valorar** les dues tradicions (oriental i occidental) en relació al moment de rebre el sacrament, o a la vinculació temporal dels tres sacraments de la iniciació cristiana.
- e. Cal fer també una valoració i dignificació de tots els signes, matèria, paraules i gestos, que comporta la celebració del sacrament. Són elements de formació i ajuden a viure; més encara, són vehicles de la gràcia de l'Esperit (cf Dir. Past. Sacram. I Part, Sacraments de la iniciació cristiana, 143-147). Signes que, ben realitzats, són ja per ells mateixos una catequesi, ni que calgui en alguns moments, i sempre breument, explicar.
- f. El Sacrament de la Confirmació, com els altres sacraments de la iniciació Cristiana (Baptisme i Eucaristia) són moments privilegiats d'un procés de

creixement en la fe, per tant no són pas metes que clouen una etapa.

- g. Hem de veure en la preparació a la Confirmació, independentment de l'edat i altres detalls, una ocasió propícia de formació i apropament als adolescents que pot marcar-los molt positivament.
- h. La diòcesi ha d'optar, tenint-la com a prioritat, per la pastoral de joventut, afavorint, possibilitant i recolzant les accions proposades en els propers plans de pastoral, en el Concili Provincial Tarraconense i en els documents aprovats que fan referència a la Pastoral de Joventut. Aquesta opció, per la mateixa naturalesa de les coses, en suposa una altra: l'opció per la pastoral amb els pares, tant en general com en la preparació i acompanyament dels fills en la recepció d'aquest sagrament i en el seu procés de creixement en la fe.
- i. Finalment, cal fer una lectura atenta del Directori de Pastoral Sacramental (I Part: els sacraments de la Iniciació cristiana) dels bisbes de Catalunya; concretament en alguns aspectes que no s'han tractat en les sessions d'aquest període de reflexió, i que fan referència:
  - ✓ Als padrins de Confirmació (nn. 131-133);
  - ✓ Als moments i formes de la Celebració (nn. 141-161);
  - ✓ A l'anotació de la Confirmació que correspon fer en els llibres parroquials de Baptisme i de Confirmació (nn. 162-164).

Sobre l'edat per a la Confirmació

---

1. El Dret Canònic

A nivell del Dret Canònic Romà (c. 891) es considera en torn a l'edat de la discreció (si la Conferència Episcopal no determina una altra cosa). Els Bisbes de la Tarraconense en el Directori de Pastoral Sacramental (I Part, Sagraments d'Iniciació, n. 130) ens recorden la norma de la Conferència Episcopal Espanyola: *Usant de les facultats reconegudes en el cànon 891, s'estableix com a edat per a rebre el sagrament de la Confirmació la situada al voltant dels catorze anys, salvant el dret del bisbe diocesà a seguir l'edat de la discreció a la qual fa referència el cànon.*

2. Diversitat d'experiències

El paràgraf anterior ens dona un ventall prou ampli per a no limitar arbitràriament les possibilitats. Per altra banda,

les experiències són molt diverses, a alguns rectors els va bé avançar l'edat, d'altres prefereixen ajorna-la. No sembla un tema per dictar una normativa única.

3. Motius per determinar l'edat

Els motius per avançar o ajornar l'edat poden ser sempre valorats positivament. Els més joves es mostren més assequibles; els més grans són més madurs. Els col·legis, que tenen alumnes fins al Batxillerat, prefereixen en general els voltants dels setze anys. En algunes parròquies es prefereix avançar l'edat sobre els 12-14 anys per donar continuïtat a la primera Comunió.

4. Dificultats per a establir una normativa diocesana única

Vist tot el ventall de raons i experiències, el bisbe Ciuraneta i els següents bisbes de la nostra diòcesi, no van creure convenient posar una normativa diocesana diferent de la canònica. Així, doncs, la Diòcesi de Lleida assumeix com a edat convenient per a la celebració del sagrament de la Confirmació *"al voltant dels 14 anys"*, deixant la concreció a cada comunitat (parròquia, col·legi,...) i invitant a que es consensuï aquest aspecte a nivell d'arxiprestat, on les raons per a una o altra edat poden ser més homogènies.

5. Aprofitar les possibilitats de preparació

El bisbe Ciuraneta en aquell moment, i, dos dècades després l'actual bisbe de la diòcesi, convidaren a tots, independentment de l'edat escollida en l'arxiprestat, a aprofitar al màxim les possibilitats de preparació, de celebració i de continuïtat que la recepció del sagrament ofereix als adolescents i als joves, tot insistint en què es tracta d'un procés d'iniciació i de creixement de la fe. Caldrà, doncs, que més enllà de l'edat, es treballi per a crear la consciència i per a generar aquest procés, tant pel que fa als catequistes com als grups d'adolescents i joves i als seus responsables de les parròquies o dels col·legis.

Els catequistes de Confirmació

---

1. El jove com a catequista de confirmació

En general es constata la manca de catequistes de confirmació joves. Costa trobar-los. En aquelles parròquies que n'hi ha, vénen ordinàriament de diversos moviments o de la mateixa catequesi parroquial. Solen ser joves i cal vetllar acuradament per la seva formació (humana, espiritual, d'animació,...) amb trobades freqüents amb els consiliaris, a nivell interparroquial i diocesà.

2. La formació dels catequistes

En algunes parròquies petites sol ser el mateix sacerdot qui fa la catequesi. Altres constaten manca de preparació doctrinal i en dinàmiques, en la formació dels catequistes.

S'ha de tenir en compte que la nostra diòcesi manté l'IREL com el lloc preferent de formació de tots els membres del Poble de Déu. No hi cap dubte que els catequistes trobaran allí la formació adient. Tot sense descuidar altres possibles fórmules a nivell arxiprestal o parroquial. Pot ser oportú en alguns casos potenciar un centre de catequesi de Confirmació a nivell d'unitat pastoral o d'arxiprestat.

3. La dedicació als joves

Per això ens cal esperonar a la constància i a la dedicació als joves i a maldar d'inserir-los en els diversos moviments eclesials, per tal de que, realitzada la seva iniciació cristiana, siguin ells mateixos els qui s'interessin per la formació cristiana dels més joves.

4. Els catequistes d'altres edats

Això, no obstant, no impedeix que es busquin catequistes d'altres edats. Són també necessàries persones que, tot i essent més grans, puguin connectar amb la joventut i ser "models de referència" als grups de joves.

5. Les trobades de catequistes

Cal afavorir la relació entre els catequistes de les diverses parròquies i unitats pastorals amb alguna trobada a l'any a

nivell arxiprestal i/o diocesà. S'encomana aquesta tasca a les delegacions de Catequesi i de Pastoral de Joventut.

El temps de preparació

---

1. Dignitat i garanties de continuïtat

El sagrament de la Confirmació ha de ser rebut amb dignitat i amb certes garanties de continuïtat per a la vida i la celebració de la fe dels joves confirmats. Per això ens cal parar molta atenció al temps de preparació que és, alhora, una bona ocasió i una important eina per a assolir la Iniciació Cristiana, objectiu central d'aquests sagraments.

2. El procés de creixement en la fe

Per a què aquesta preparació pugui oferir la possibilitat de desenvolupar el procés de creixement en la fe que significa el sagrament de la Confirmació, cal tenir present els següents aspectes:

- a. **La durada** del temps de preparació per al sagrament de la Confirmació no ha d'ésser inferior a dos cursos escolars, amb una periodicitat mínima de reunió quinzenal.
- b. **Les experiències:** a més dels elements intel·lectuals i de la reflexió, cal cultivar l'experiència com a valor educatiu; per això, al llarg del temps de preparació, a tots els grups se'ls ha de convidar a fer almenys dues **convivències**, per tal d'experimentar així què significa ser jove cristià avui:
- ✓ Una centrada sobre els valors del silenci, el recés, la pregària i l'encontre amb Jesús,... Pot ser a la parròquia, a nivell arxiprestal, visitant un centre d'espiritualitat, etc.
  - ✓ L'altra, centrada al voltant de l'acció, del compromís i del servei al proïsme.
- c. **La descoberta del "grup de joves cristià":** tot grup de Confirmació ha de tenir entre els seus objectius "assolir la descoberta i la vivència de la Comunitat Cristiana, a través del propi grup", per això caldrà:
- ✓ Treballar la identitat de grup *cristià*, amb un "*bon caliu comunitari què els ajudi a sentir-se membres actius en les seves comunitats i, alhora, descobrir l'Església com a si matern*" (cf. doc. Mirada Nova).
  - ✓ Marcar el ritme i els moments significatius de la incorporació del grup a la vida de la parròquia

com a Comunitat Cristiana, també a través d'algunes celebracions que siguin "lloc d'encontre personal i comunitari amb els germans i amb Déu" (Mirada Nova).

- d. **L'Eucaristia**, font de la vida cristiana, ha d'esdevenir l'espai necessari per a la vida de fe dels joves; caldrà dissenyar un camí concret per assolir aquesta descoberta per tal que en la preparació de la Confirmació i després de rebre el sagrament, la Missa dominical vagi essent per a ells el moment imprescindible de trobada amb Jesús i amb l'Església.
- e. **La Penitència**: cal que, en la preparació a la Confirmació, es celebri el sagrament de la Penitència com a signe i experiència de l'Amor de Déu que ens perdona i ens reconcilia de cor amb Ell i amb els germans.
- f. La petició del sagrament serà feta al Sr. Bisbe pel rector de la parròquia o el director del col·legi, explicitant tots aquests aspectes mitjançant un full imprès que lliurarà la Secretaria del Bisbat.
- g. **La celebració** tindrà lloc a la parròquia, procurant que sigui en la Missa de tota la comunitat, no només amb les famílies dels qui es confirmen. Serà bo facilitar la participació mitjançant un fulletó amb els cants i les monicions pertinents. La Delegació de Pastoral de Joventut en presentarà un model a través de la seva pàgina web.

h. Les delegacions de Catequesi i de Joventut maldaran per a fer possible als grups la consecució de tots aquests elements.

Els materials per a la preparació

---

1. Diversitat de materials

Se n'utilitzen diversos. Entre altres els del SIC, els de les diòcesis de Tortosa, Tarragona, Girona,... Altres fan un repàs elemental del Catecisme de l'Església Catòlica. Ordinàriament el llibre serveix de base d'ajut, de referència per al diàleg sobre experiències i inquietuds dels joves. També hom se serveix de fotocòpies, revistes, videofòrums, etc. com a recursos complementaris.

2. L'estil i inquietuds dels adolescents i les actituds de l'Evangelí

Caldrà tenir sempre cura de conjuminar l'atenció a les inquietuds dels adolescents i el seu estil, i alhora intentar desenvolupar en ells les actituds fonamentals de l'Evangelí

i donar-los els continguts essencials de la fe cristiana i la visió de fe sobre tot allò que els preocupa.

3. L'autenticitat del catequista

Els materials i recursos poden ajudar, sobre tot si estan en mans d'un bon catequista, convençut, coherent, alegre, pacient,...

4. Les exigències i dificultats de l'Evangelí els portaran a la plena realització i a la felicitat

Tot i tractar sempre els confirmands amb respecte, compassió, llibertat,... cal ajudar-los a veure que vivint la vida segons l'evangelí obtindran la seva plena realització i felicitat, sense amagar-los-en les exigències i les dificultats que trobaran al seu entorn. És també per això que necessiten la Confirmació.

Les propostes de continuïtat

---

1. Importància de les propostes que s'han de fer

Sense desmerèixer, naturalment, tot el que ha estat dit de la preparació per a la Confirmació, i recordant el principi bàsic de que es tracta d'un procés d'iniciació cristiana, cal dona tota la importància a la continuïtat i a les propostes que es fan o es poden fer als joves per a la mateixa.

2. Diferents propostes per a continuar

Entre altres propostes citem les següents: inserir-se en grups parroquials, animadors juvenils, catequistes de confirmació, escoltisme, grups de formació cristiana, grups d'universitaris, grups de voluntariat, monitors d'Esplais Cristians, animadors de litúrgia, catequistes de Primera

Comunió, etc. Cal parar esment, també, en la necessitat urgent de fer un acompanyament personalitzat dels joves.

3. La perseverança en la fe en el nostre entorn social

Respecte a la perseverança, amb tot realisme cal considerar, com a elements menys favorables, l'edat avançada dels preveres i l'estat actual de la societat, on el fet religiós en si mateix no es presenta com engrescador. Si als joves mai els ha estat fàcil el ser coherents amb la seva identitat cristiana, a ningú però especialment a ells, potser avui se'ls ha tornat encara més difícil. Motiu, doncs, per reforçar la confiança en l'Esperit que han rebut, i alhora ser enginyosos i creatius, aprofitant tots els mitjans i les noves tecnologies que tenim avui a l'abast.

4. El paper de la Delegació de Pastoral de Joves

S'encomana a la Delegació de Pastoral de Joventut que durant el curs promoguin trobades arxiprestals i/o diocesanes entre tots els grups de Confirmació de la Diòcesi. La ubicació de la Delegació a la Casa de l'Església ofereix noves possibilitats per a la pastoral de joventut que cal potenciar.

La coordinació amb els col·legis de l'Església a la Diòcesi de Lleida

---

1. Assumides les opinions dels col·legis

Les respostes a l'enquesta que es va enviar a tots els col·legis de l'Església respecte a l'edat, materials per a la catequesi, catequistes, propostes de continuïtat... han estat assumides en els capítols anteriors.

2. La coordinació necessària col·legis-parròquies

Ara ens falta una reflexió sobre la coordinació necessària entre els col·legis i les parròquies o arxiprestats. Uns i altres han donat la seva opinió, que aquí reflectim:

- a. Cal tenir present que aquesta coordinació incideix especialment, i quasi exclusivament, a nivell de la ciutat on el gruix dels confirmands està als col·legis religiosos, cosa que fa encara més urgent la col·laboració d'aquests amb les parròquies.
- b. Alguns col·legis deriven tota la pastoral de la Confirmació dels seus alumnes a les respectives parròquies. En altres casos, catequistes del propi col·legi col·laboren en la catequesi parroquial.
- c. A nivell de preparació, alguns no veuen fàcil la col·laboració ja que els alumnes pertanyen a moltes parròquies diverses. Per altres, presenta dificultats la qüestió dels horaris. Així i tot, hi ha col·legis que mantenen una col·laboració estreta especialment amb la parròquia més propera.
- d. La celebració de la Confirmació dels alumnes que han fet la preparació als col·legis religiosos, es realitza en la parròquia, normalment en aquella a què pertany el col·legi. Aquesta és la normativa per a la diòcesi.
- e. Pel que fa a la preparació, i per tal de diferenciar l'àmbit escolar i l'espai de la catequesi de confirmació, pot ser convenient que aquesta sigui realitzada fora de l'horari escolar del col·legi.
- f. Respecte a la continuïtat, tot i que alguns dels confirmats es queden als moviments o grups propis dels col·legis, principalment pels joves que no ho fan,

és encara més necessària la coordinació entre els col·legis i les parròquies. Cal que els joves es vagin apropant a la parròquia per trobar-hi també la possibilitat d'incorporar-se a d'altres grups, moviments i activitats que es realitzen en elles.

- g. Tot el que es diu dels col·legis de l'Església, salvades les diferències i possibilitats, cal referir-ho també a d'altres col·legis privats i als instituts públics. És necessari vetllar per la pastoral en aquests centres on hi estudien molts joves. S'encomana a la Delegació d'Ensenyament de la Diòcesi aquesta funció, així com la de fer una trobada especial amb els professors de religió dels centres esmentats, per a què puguin endegar, en el que sigui possible, una pastoral coordinada d'aquests centres.

La realitat present de la pastoral de joventut ens demana amb urgència una mirada nova vers l'acció, un nou estil de treball més centrat en una **pastoral de proposta i de primer anunci de Jesucrist** (pastoral missionera) què doni prioritat a la presència dels animadors entre els joves en els diferents ambients, i que, alhora, faci dels joves protagonistes d'aquesta acció. Una pastoral "de desplaçament" que va allà on és el jove, per a què arribi a viure, progressivament, la vivència i l'experiència cristiana en la comunitat (cf. document Mirada Nova).

SALVADOR GIMÉNEZ VALLS
PER LA GRÀCIA DE DÉU I DE LA SANTA SEU,
BISBE DE LLEIDA

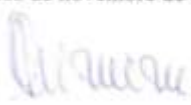
Amb la voluntat de satisfer la preocupació que es manifesta en totes les èpoques d'acomplir la tasca fonamental de la comunitat cristiana, consistent en l'escolta permanent de la Paraula de Déu, en l'experiència sacramental personal i comunitària i en l'anunci constant als altres d'allò que hem escoltat i vivim: el missatge, l'obra i la persona de Jesucrist, la nostra diòcesi ha reflexionat sempre sobre ella, essent la seva ocupació permanent i la seva intensa preocupació per tal de fer arribar a tota la societat el coneixement del Crist; és per això que ha actualitzat la reflexió feta entre el 2002-2005 sobre els sacraments de la iniciació cristiana, per tal que els conceptes fonamentals puguin arribar a tots els fidels inserint la seva acció a partir de les formes arrelades en el nostre món d'avui, les quals siguin comunes en la preparació i la pràctica sacramental a tota la diòcesi, tot seguint la normativa explicitada al Codi de Dret Canònic i els costums i lleis particulars del nostre bisbat,

DECRETO

l'entrada en vigor d'aquest compendi anomenat *Orientacions per a la Pastoral dels Sacraments de la Iniciació Cristiana*, a partir de la data de la signatura.

Lleida, vint-i-dos de novembre de dos mil vint-i-dos.

+ Salvador Giménez Valls
Bisbe de Lleida

Per manament de l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe,
Juan Luis Salinas Sánchez
Secretari General - Canseller

Bisbat de Lleida

Espai per a l'anotació de les reflexions i pensaments sortits del treball personal sobre la pastoral dels Sagraments de la Iniciació Cristiana.

(Anoteu els vostres pensaments).

Pels sacraments de la iniciació cristiana, el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia, es posen els fonaments de tota vida cristiana. «La participació en la natura divina, donada als homes per la gràcia del Crist, presenta una certa analogia amb l'origen, el creixement i el manteniment de la vida natural. Nascuts a una vida nova pel Baptisme, els fidels són efectivament enfortits pel sacrament de la Confirmació i reben en l'Eucaristia el pa de la vida eterna. Així, pels sacraments de la iniciació cristiana reben cada cop més les riqueses de la vida divina i progressen cap a la perfecció de la caritat» (CCE 1212).